

AVRUPA'DA MODERN EĞİTİM KURUMLARI OLAN AKADEMİLERİN SANAT EĞİTİMİNE KATKILARI

Bayram DEDE¹

ÖZ

Avrupa'da loncayla başlayan eğitim kurumları, Ortaçağ'da çok önemli roller üstlenmişlerdi fakat feodalizmin yavaş yavaş tasfiyesi, merkezi otorite sisteminin kurulması sonrasında gerçekleşen endüstri devrimi tüm Avrupa'da kapsamlı bir değişiklik yaparken genişleyen ticaret hacmi dev kentlerin ortaya çıkmasına neden olmuştu. Bilginin kullanılarak çoğalması, mesleklerin karmaşıklaşmasını getirmiş, işbölümü kavramını ortaya çıkartmıştı. Eğitim, değişen toplumsal ihtiyaçları karşılanmayınca eğitim alanında köklü ve uzun süreli reformlar yapılmıştı. Loncalar misyonunu tamamlarken akademiler doğmaya ve yaygınlaşmaya başlamıştı. Bu gelişmeler çoğu bilim dalı için bir gelecek sağlamışken acaba sanat eğitimi de bundan payını alabilmiş midir? Akademilerin sanat eğitimindeki rolü neler olmuştur? Özellikle el sanatlarına dayalı alanlar basit bulunup bunlar akademilerin dışında tutulmuştur. Ama bu olumsuzluklara rağmen 1671'de kraliyet akademisi olarak kurulan Academie Royale d'Architecture, Academie des Beaux-Arts Akademileri loncalarla kıyaslandığında daha kompleks ve birçok alanı bünyesinde birleştirerek hem kuramsal hem de pratik eğitimle kendisinden sonra kurulacak olan tasarım okullarına örnek olmuştur. Her ne kadar bu okulların pratik alandan kopuk oluşu, yaratıcılığı engelleyici bir eğitim programları uygulaması ve klasik sanat üslubunun dışına çıkmayan katı bir sanat eğitimi anlayışı eleştirilmiş olsa bile akademilerin sanat eğitimine katkıları büyük olmuştur geçmişle gelecek arasında bir köprü olmuş, modern sanat okullarına giden yolu açmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akademi, Lonca, Sanat Eğitimi

¹ Yrd.Doç.Dr. Adıyaman Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü ,bdede(at)adiyaman.edu.tr

The CONTRIBUTIONS of ACADEMIES, MODERN EDUCATIONAL INSTITUTIONS, TO EDUCATION of ART in EUROPE

ABSTRACT

Beginning as a guild in Europe, educational institutions played a crucial role in the Middle Ages. While the elimination of feudalism, and industrial revolution after the establishment of the central authority system was making a comprehensive change across Europe, the enlargement of trade caused the emergence of giant cities. The proliferation of information brought about the complexity of the professions, and the concept of division of labor emerged. As the education did not meet the changing social needs, long-term and fundamental reforms were made in the field of education. While the guilds completed their missions, the academies began to rise and spread. However, was the art education able to take its share from it while these developments providing a future for most sciences? What was the role of the academies in art education? Areas based particularly on handicrafts were found to be simple and excluded from the academies. Despite these negativities, by combining more complex and diverse fields with their theoretical and practical training Academie Royale d'Architecture, Academie des Beaux-Arts Academies founded in 1671 as a royal academy, became an example for the design schools established after it when compared to the guilds. Even though these schools are disconnected with practical schools, and criticized for the implementation of rigorous educational programs that prevent creativity, their contribution to the art education has been great.

Key Words: Academy, Guild, Education of Art

Dede, Bayram. “Avrupa’da Modern Eğitim Kurumları Olan Akademilerin Sanat Eğitimine Katkıları”. *ulakbilge* 5. 13 (2017): 1125-1136

Dede, B. (2017). Avrupa’da Modern Eğitim Kurumları Olan Akademilerin Sanat Eğitimine Katkıları. *ulakbilge*, 5 (13), s.1125-1136.

1. Esnaf Loncaları

Loncalar, Ortaçağ'da ortaya çıkan meslek gruplarıdır. Ama tarihsel olarak çok daha gerilere gider. Loncalar, ticaretin gelişimi ile anlam kazanarak ürünler pazarlama olanağına kavuşmuştur. Böylece bu ürünlerin üretimi eskiye göre katlanarak çoğalır. Bu artan talebi karşılamak için loncaların sayıları sürekli artar. Ancak üretimleri el sanatlarına dayandığı için sınırlıdır. Loncalar, kendi dönemlerindeki ihtiyaçları karşılamada önemli roller üstlenmişlerdir. Usta çırak ilişkisine dayanan loncalar, sınırlı sayıdaki talebi karşıladıkları için uzun süre varlıklarını sürdürmüşlerdir. Çırak, ustasından öğrendiklerini hiç değiştirmeden aynen uygular ve daha sonra ustalık payesi alırdı. Loncaların en önemli özelliği yaparak yaşayarak öğrenim biçimiydi ve bu da loncaların en güçlü yönüydü. Pratiğe dayalı olması loncaların yüzyıllar boyunca toplumun eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasında etkili olmuştur. Usta yaptığı işi önce kendisi yapar ve daha sonra aynısını çırağının da yapmasını isterdi. Çırağın yaptığı hatalara usta tarafından müdahale edilirdi. Öğrenim ustanın gözetimi altında yapılırdı. Yapılan işler çırağa sürekli tekrar ettirilerek öğrenimin pekiştirilmesi sağlanırdı. Eğer öğretilecek iş birkaç aşamadan oluşuyorsa birinci aşama tam olarak çırağa kavratıldıktan sonra ikinci aşamaya geçilirdi. Böylece yapılacak iş çırağa aşama aşama kavratılırdı. Çoğu zaman ise çırağın anlaması için somuttan soyuta doğru gidilirdi (Sönmez, 2008: 318-319). Tamamen el emeğinin olduğu bu atölyelerde usta tüm sahip olduğu bilgi ve deneyimlerini çırağa aktırırdı (Anılanmert, 1985:69). Bu eğitimde çırağın dar bir çerçevede eğitim alması sağlanılırdı. Çırak, ustasının kendisine öğrettiğinin dışına çıkamaz, öğrendiklerini tüm yaşamı boyunca uygular. Ancak endüstri devriminden sonra yeni mesleklerin ortaya çıkması yeni ihtiyaçlarla birlikte lonca eğitim sisteminin bu ihtiyaçları karşılamadığı görüldü.

Esnaf loncaları tüm zanaatkarları içine alıyordu ve bu her sanatın bağlı bir loncası vardı. Bunlar gravürcülere, heykeltıraşlara, baskıcılara, marangozlara, terzilere, inşaatçılara ve diğer zanaatkârlıklardı. Resim yapanlar da bu kapsama giriyordu. Loncaların meslek eğitimini ve uygulamaları kontrol eden yapısı ve gücü vardı. Loncalarda usta-çırak ilişkisine dayalı bir eğitim vermekteydi. Loncalar ürünlerin kalitesini ve fiyatlarını da kontrol ederdi. Özellikle ürünlerin kalitesini, işçiliği, malzemesi loncalar tarafından düzenlenirdi. Ürünlerin ve işçiliğin belli standartları altında yapılmasına izin verilmezdi. Loncalarda üretilen ürünlerin fiyatları da loncaların sıkı denetimi altındaydı. Fiyatlar loncalar tarafından belirlenirdi. Lonca, bir nevi denetim mekanizmasıydı (Barnard, 2002:89). Loncalar, kısıtlı ihtiyaçların karşılandığı, üretiminin sınırlı olduğu el sanatlarına dayanan küçük işletme niteliği taşıyordu. O dönemde günün şartlarında loncalar var olan talepleri karşılıyordu. Lonca sisteminde çıraklara ücret ödenmez, onların zaruri

masrafları karşılanırdı. Meslekteki olgunluk ise ustalık payesiyle ödüllendirilirdi (Harmancıoğlu, Sarı., 1984:245). Loncaların toplumsal birçok görevleri vardı: Bu görevlerin en önemlisi üretilen ürünlerin belli kalitede yapılması ve denetlenmesiydi. Bundan dolayı loncalar tarafından üretilen ürünler her zaman beğenilen ve tercih edilen ürünler olmuştur (Yazıcıoğlu, 1984:250).

Ancak Rönesans'ın başından beri devam eden loncaların yirminci yüzyıla geldiğinde zayıfladığı, eski işlevini kaybettiği görülmektedir (Özsezgin, 1985:14). Feodalizmin çözülmeye başlaması ve endüstri devrimiyle birlikte el yapımı ürünler, makineden üretilen ürünlerle rekabet edemeyince yeni ihtiyaçların karşılanmasında yetersiz kalmış ve loncalar tarihe karışmıştır. Loncalar işlevini kaybetmeye başladıktan sonra akademiler kurulup yaygınlaşmıştır. Ama akademilerin ivme kazanması endüstri devriminden sonra gerçekleşmiştir diyebiliriz. Aslında endüstri devrimi akademilerin gelişmesi için bir baskı unsuru haline gelmiş ve kısa zaman sonra eğitim de kendini bu yeni duruma adapte etmek zorunda kalmıştır.

2. Akademiler

Akademilerin ortaya çıkmasının nedeni, bilginin sürekli artması ve bilgide uzmanlaşmaydı. Aslında bu bir zorunluluktan çünkü dini kurumlar bu görevi yerine getirememekteydi. Bu yüzden yeni gereksinimleri karşılayacak yeni eğitim kurumlarına ihtiyaç duyulmuştur. Akademik eğitimde, sanat ve zanaat artık birbirinden kesinlikle ayrılıyordu. Çünkü lonca eğitiminde hep ustasını takip eden çırak ustalığa geçtiğinde yine ustasından öğrendiklerini taklit ediyordu. Bu yüzden sanatçı kendine özgü bir üslup yaratmada güçlük yaşıyordu. Akademilerle birlikte sanatçı artık kendisine yüzyıllar boyunca verilen misyondan vazgeçip kendine özgü modernist bir tavır geliştiriyordu.

Klisenin sanat eğitimi üzerindeki destekleyici etkisi azalırken akademiler ortaya çıkıp hızla yaygınlaşmaya ve etkinliğini artırmaya başladı. Ancak loncalar elle yapılan tüm faaliyetleri içeren bir eğitim verilirken akademi eğitimi programlarında bazı sanatların eğitimi yer almadı. Ressam, heykeltıraş olarak bilinen kişiler marangozlar, terziler ve inşaatçılar gibi loncalarda eğitim alabiliyorlardı. Akademilerde ise bazı sanatların yer alması başyapıt kavramıyla mümkün oluyordu. Bu sanatların diğerlerinden farklılığını ifade ederken aynı zamanda bu sanatların itibarını ve önemini de göstermek için bir çaba olarak görülebilirler (Barnard, 2002:91).

Yukarıda adı geçen yöntemlerden en önemlisi başyapıt kavramıydı. Bu kavram, sanatçıyı, zanaatçıdan ayırıyordu. Başyapıt kavramı sanatçının el becerisi yanında zihinsel faaliyetlerini de içeriyordu. Çünkü başyapıta alışılmışın dışına

çıkan sanatçı, hep aynıyı tekrarlayan zanaatçıdan bu bakımdan ayrılır. Başyapıtta bir yenilik vardı ve önceki yapıtlardan farklı idi. Yaratıcılık bu farklılığın temel unsurudur (Barnard, 2002: 92).

Akademilerin kendilerini çağdaş uygarlığın eğitim kurumları olarak göstermeleri loncaları eleştirmelerinin nedeni olmuştur. Loncalar el becerilerinin gelişmesine yönelik dersler verdikleri için akademiler tarafından küçümsenmiş, resim sanatı da el becerisine dayandığı için akademilerde yer verilmemiştir. Akademilerde daha çok zihinsel süreçleri kapsayan dersler ön planda iken, el sanatlarına dayanan alanlar basit bulunmuştur. Aslında resim sanatı ve el becerilerine dayanan işler Antik Yunan'dan gelen bir düşünce ile el işleri kökleler tarafından yapıldığı için el sanatlarına sıcak bakılmamıştır.

2.1. Fransa'da Akademiler

Fransa, ilk akademilerin çıktığı yer olarak gösterilebilir. Fransa'da 18. yy. sonlarına gelindiğinde resim sanatı eğitimi, loncada verilen usta çırak ilişkisine dayanan bir meslek olmaktan çıkıp akademilerin üstlendiği bir ders haline gelir (Çobanlı,1995:29). Çünkü loncalar, sürekli ortaya çıkan ihtiyaçlara cevap verememeye başladı. En önemlisi de endüstrinin ihtiyaç duyduğu tasarımcı sorunu olmuştur. Aslında bu sorun tüm Avrupa ülkelerinde vardı. Bu sorunu gidermek için mevcut eğitim kurumlarının yeni ihtiyaçlara göre yapılandırılması zorunluluğu doğmuştur.

Böylece geçmişte usta çırak ilişkisine dayanan sanat eğitimi anlayışı yani eski büyük ustaların hepsi kendi çıraklık döneminde ustalarına yardım ederek öğrendikleri yöntemler artık önemini kaybetmişti. Akademiler ise geçmiş yöntemlerin yerine hem kuramsal hem de pratik alanlarda eğitim vermeye başladılar. Bu yüzden eğitim programlarında eskinin eğitim anlayışı yerine yeni yöntemler geliştirdiler. Akademilerde görev yapan eğitimciler öğrencilerine büyük sanat eserlerini incelemelerini ve onların teknik çözümlemelerini istediler. Tüm bu gelişmelerin yaşandığı ülke olan Fransa'daki sanat eğitimi anlayışı yeniden gözden geçirilerek değişikliklere gitme gereği duyuldu (Çobanlı,1995: 29).

XIV. Louis akademiye kurarak kendi siyasi gücünü göstermek ve krallığını güçlendirmek olduğunu üyelerine 1663'te yaptığı bir konuşmasında dile getirir (Aksel, 1995:21). Böylece akademi, ülkenin saygınlığının artmasında ve XIV. Louis'in siyasal olarak güçlenmesinde öncü rolü üstlenecektir.

Louis ülkesini bilimin ve sanatın merkezi haline getirmek ve kültürel alanda büyük etki yaratmak için 1671'de kraliyet akademilerini kurdurdu. J. B. Colbert

tarafından kurulan Académie Royale d’Architecture eğitimi içinde birçok derslere yer verilmiştir. Bunlar tarih, arkeoloji, fen ve müzik, dans belles letters dersleridir (Kaptan, 2003:50).

Académie Royale d’Architecture, loncaların aksine bünyesinde birçok enstitüleri barındırmıştır. Académie Royale d’Architecture loncaların sınırlı eğitimiyle kıyaslandığında günümüzdeki üniversitelerle benzer işlevi üstlendiğini görürüz. Geniş bir alanda eğitim veren Académie Royale d’Architecture günümüzdeki üniversitelerin ilk örneklerini de oluşturur. Haftanın belirlenmiş iki günü herkese açık eğitim verilmiştir. Bu derslerin kapsamı geniş olup aritmetik, geometri, askeri, mekanik, mimarlık eğitimi yanında istihdam, taş yontuculuğu dersleri de yer almıştır (Broadbent, 1995:13; Kaptan, 2003:51’den alıntı) Eğitimin amacı ise, mimarlığı zevksiz göze hitap etmeyen gereksiz süslemelerden ve uygulayıcıların gerekli sanatsal bilgisinin olmamasından kaynaklanan yanlış uygulamaları önlemek olarak belirtilmiştir. Derslerin kapsamının geniş ve öğrenci sayısının fazla olması dolayısıyla eğitim süresi tekrar gözden geçirilip 1717 yılında 2-3 yıla çıkarılmıştır. Bu yüzden Académie Royale d’Architecture, Fransız Mimarlık Okuluna yoğun bir ilginin oluşmasını sağlamıştır. Kraliyet resmi estetik anlayışı ve düşüncesinin yer aldığı her bilim ve sanat düşüncesinin de olduğu bir eğitim kurumu olarak kalmıştır (Kaptan, 2003:51).

Akademilerin emeklediği 18. yüzyılda loncalar hâlâ etkinliğini sürdürmekteydi. Ama bu yüzyıl dan sonra loncalar yavaş yavaş yerini akademilere bıraktı. Böylece akademiler 19. yüzyıldan sonra rakipsiz eğitim kurumları haline geldiler.

Güzel Sanatlar Akademisi (Académie des Beaux-Arts)

Güzel Sanatlar Akademisi (Académie des Beaux-Arts) Avrupa’da başlayan teknik alandaki değişimlerin sonucu olarak ortaya çıkmış bir sanat ve tasarım okuludur. Bu okulun amacı sanayi ürünlerine estetik özellik kazandırmak ve bu ürünlerin kullanılışlığını artırmaktır.

17. yüzyıla gelindiğinde bilgi birikiminin artmasıyla birlikte bu bilginin pratik yaşama uygun bir biçimde uyarlanması gerekli kılmıştır. Yeni gereksinimlerin ortaya çıkması ile birlikte bireylerin bu değişimler karşısında istekli olmasını getirmiştir (Kaptan, 2003:20).

17. yüzyılda hızla yaşanan ilerlemelerle siyasal, sosyal ve ekonomik alanlarda gelişim kendini gösterir. Bu gelişim süreci kentler büyürken ticari

ürünlerin pazarlanabileceği pazar olanaklarının artmasına yardımcı olmuştur. Böylelikle rekabet gücünün artırılması gereği doğmuştur.

19. yüzyılda ise çoğu ürün artık makineler tarafından üretilmektedir. Ürünlerin makineler tarafından üretilmesi yeni ihtiyaçlara göre bireyin eğitimini de zorunlu kılmıştır. Fabrikalarda çalışan işçilerin yaptıkları işler bilgi gerektirdiği için fabrikada çalışacak işçilerin yetiştirilmesine yönelik ve ortaya çıkan birçok yeni mesleğin eğitimini üstlenecek çok yönlü eğitim programlarına ve okullarına ihtiyaç doğdu. Akademiler bu ihtiyaçların karşılanması için ortaya çıkmıştır. Artık eski kurumlar eğitim konusunda yetersiz kalarak çağın ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Bu yüzden akademiler çağın ihtiyaçlarını karşılayacak birçok enstitüyü açarak kendisinden beklenen eğitimi geniş bir sahada karşılamıştır.

Académie des Beaux-Arts'ta yer alan sanatçılar kurulu, ders programlarının oluşturulmasından uygulanmasına kadar her alanda etkin olup, okulun başarıya ulaşmasında büyük pay sahibi olmuştur.

19. yüzyılda “mühendis ve mimar gibi altyapı ve bilgi birikimi gerektiren meslek adamlarının meslek bürolarında eğitilmesi yöntemi denenmiştir. Ancak bu yöntem yetersiz kalmıştır. Karşılaşılan bu sorun ilk değildir. Çözüm ise yine kurumsallaşan meslek eğitiminin yanında, uygulama politikalarını kontrol eden bir sanatçılar kurulunun varlığı olmuştur.” (Kaptan, 2003: 52).

1789 devrimi ardından demokratik yönetimin getirdiği özgürlükçü yeniliklerin siyasi, sosyal ve ekonomik alana yansımalarıyla birlikte; Güzel Sanatlar Akademisi (Académie des Beaux-Arts) 1819 yılında yapılandırılarak Güzel Sanatlar Okulu (Ecole Royale des Beaux-Arts) adıyla yeniden oluşturulmuştur.

Üç bölümlü eğitim programının yer aldığı Ecole Royale des Beaux-Arts'da eğitimin ilki, atölyelerdir. Atölyeler, Ecole Royale des Beaux-Arts eğitimin temeli ve belkemiğidir. Bu okulda görev alan eğitimciler tamamen pratik yaptırarak öğrenmenin pekiştirilmesini sağlar. Görerek, uygulayarak öğrenme yöntemi kabul edilmiştir. İkinci bölüm ise sınıflardır, kuramsal ve teknik bilgilerin verildiği derslerden oluşmaktadır.

Üçüncü bölümde ise öğrenci etkinlikleri önem kazanmıştır. Bu bölüm tamamen öğrenci etkinliklerine ayrılmıştır. Aylık yarışmalar, konferanslar düzenlenerek eğitimin niteliği artırılmıştır. Bauhaus öğrenci etkinliklerinde Ecole Royale des Beaux-Arts'tan etkilenmiştir. Bu etkilenme okul açısından çok önemli sonuçlar doğurmuştur (Kaptan, 2003: 52-53).

“Hem aylık hem de Grand Prix proje yarışmalarında konu, herkes tarafından bilinen ve kuram düzeyine uygun olarak giderek kapsamı genişleyen boyuttaki temalardan oluşmuştur. Bu açıdan değerlendirildiğinde Ecole Royale des Beaux-Arts eğitimi uygulama ile teorik bilginin belirli oranlarda bir arada verildiği yarışmalar ile bu eğitimin değerlendirildiği ve rekabet ortamının yaratılarak bilginin denendiği bir model olmaktadır. Ancak Beaux-Arts eğitiminin, lonca ve atölye sistemlerine olan üstünlüğü, eğitimin isteyen herkese açık olması olarak görülebilir.” (Kaptan, 2003: 53-54).

Beaux-Arts eğitiminde, loncalarda verilmeyen kuramsal bilginin önem kazandığını görmekteyiz. Entelektüel bilgi akademilerle önem kazanmış ve eğitim loncalara göre bilimsel bir tavır içinde geniş kapsamlı bir program dahilinde verilmiştir. Aşağıdaki Ecole Royale des Beaux-Arts eğitim programına baktığımızda kuramsal bilgiler verilen pratik bilgileri bütünüleyici ve anlaşılmasını kolaylaştırıcı bir biçimde verildiği görülmektedir. Akademiler böylece Avrupa'da daha sonra gerçekleştirilecek sanat eğitimi programları ve sanat okullarına ilk model olma ünvanını elde edecektir. Ancak Akademi sosyal yaşamın ihtiyaçlarından uzak bireyin sanatsal gelişimine katkı sağlamayan sadece zanaat yönünü ortaya çıkaran işin ezberlenmiş fırça ustalığına dönüştüğü katı bir sanat anlayışının olduğu bir kurum olarak görülmeye başlıyor (İpşiroğlu, 1978: 106). Bu yüzden daha özgür, çağını yakından takip eden sanat okullarının kurulmasını sağladı. Akademileri önemli yapan, ilk sanat okulları olma ünvanını cesur atılımlarla gerçekleştirmiş olmalarıdır.

Ecole Royale des Beaux-Arts Eğitim Programı

Pratik Eğitim	Zanaat Eğitimi						
	Taş	Ahşap	Metal	Kil	Cam	Renk	Tekstil
	Heykel	Doğrama	Metal	Seramik	Vitray	Duvar	Dokuma
	Atölyesi	Atölyesi	Atölyesi	Atölyesi	Atölyesi	Boyama	Atölyesi
Pratik Eğitim	Malzeme ve Araç Eğitimi						
	Kesin Hesap, İhale, Maliyet Analizi						

Formel Eğitim	Biçim Sorunları		
	Gözlem	Sunuş	Kompozisyon
	Doğa Çalışması	Uzay Geometri	Mekan Kuramı
	Malzeme Çalışması	Yapı Teknikleri	Renk Kuramı
		Teknik Resim	Tasarım Kuramı
		Maket	

(Kaptan, 2003:53)

2.2. Almanya’da Akademiler

Almanya’da akademiler tarih olarak eskiye gider. Ama akademilerin yaygınlaştığı dönem 17. yüzyılda ağırlık kazanmaya başlar. 19. yüzyıla gelindiğinde Almanya’nın sanayileşme çabaları sonrasında gittikçe yoğunlaşmaya başlar.

“Almanya’da 1650–1750 arasındaki 100 yıllık dönem içinde beş akademi kurulmuştur. Bunlardan ilki 1674/75’te Nürnberg’de ressam Joachim von Sandart tarafından kurulmuş, okulda canlı modelden çalışma yöntemi benimsenmiş, ayrıca kısa bir süre mimari dersleri de verilmiş, ancak 18. yüzyılda Nürnberg’in önemini yitmesiyle bu akademi de yok olmuştur. Dresden’de 1650’lerde ve 1697’deki akademi kurma girişimlerinin ardından ilk gerçek akademi 1750’de kurulmuştur. Bu akademilerin atölye niteliğine karşılık, Berlin’de 1697’de kurulan akademi ya da sanat okulu ile 1701’de kurulan (Akademie der Wissenschaften) sarayın desteğine sahipti.” (Kum Sanat, 2011).

19. yüzyılda Almanya’da her alanda başlayan değişim, eğitim kurumlarını da etkilemeye başlar. Eski eğitim kurumları, yeni ortaya çıkan ihtiyaçları karşılayamadığı için yeni eğitim kurumları ortaya çıkmıştır. Bu eğitim kurumları birçok bölümü kendi bünyesinde birleştirmiştir.

“17. ve 18. yüzyıllarda, Almanya’da krallar ve prensler tarafından kurulan sanat akademilerinde, resim ve heykel sanatının yanında, mimarlık önemli bir yer tutuyordu. Bu bölümün içinde mimarlarla iş yapan, bugün ‘uygulamalı sanatlar’ dediğimiz iş ve sanat dalları da yer alıyordu. Bu akademilerde, resim ve heykel bölümleri giderek öne çıkıp, mimarlığı da bir uygulamalı sanat gibi ikinci durumda görmeye başladılar. 1879 yılında mimarlık eğitimi Berlin Teknik Üniversitesi’ne bağlanarak mühendislik bölümleriyle aynı kurum içinde korunduğu uygulamalı

sanatlar, mühendisliğin paralelinde önemlerini yitirdiler. Bu durum sanat düşünürleri, mimarlar ve eğitim çevrelerinde benimsenmedi. Uygulamalı sanatlarla mimarlığı bir arada ele alan çeşitli okullar kuruldu.” (Aslier, 2009:306).

Uygulamalı sanatlarla mimarlığı bir arada ele alan bu okullar, amaç açısından Bauhaus’un öncüsü durumundadır. Bu okullardan biri Breslou Akademisi’dir. Breslou Akademisi, kendisinden daha ünlü çağdaşlarından farklı olarak öncü bir yapıya sahiptir. Bu öncü yapısıyla Breslou Akademisi’nin 1920’lerde gelişen sanat, mimari eğitimi üzerindeki etkinliği Alman sanat eğitimini daha iyi anlamamıza yardımcı olmuştur. Breslou sanat ve uygulamalı Sanat Akademisi, Bauhaus’u önemli ölçüde etkilemiştir (Barnstone, 2008: 26).

Bauhaus uygulamalı sanatlar dediğimiz iş ve sanat dallarını kendi önem derecelerine göre ayırım yapmadan bir potada eriterek uygulamaya çalışmıştır. Bauhaus, böylece bir ilki gerçekleştirerek birçok problemin de aşılmasını sağlamıştır.

Sonuç

Avrupa’da yüzyıllar boyunca eğitim kurumları işlevini üstlenen loncalar, zamanla büyüyen ihtiyaçlar, endüstri devrimiyle birlikte çok daha büyük oranlara ulaşmıştır. Endüstri devrimi sosyal hayatın tüm dinamiklerinde derin ve köklü değişiklikler gerçekleştirirken siyasal, ekonomi ve sosyal alanlarda kendi sistematüğını oluşturmüştü. Bu değışimler var olan kurumları tamamen ortadan kaldırmış veya yeniden dizayn etmişti. Endüstri devrimi ile yeni meslekler ortaya çıkmış, bu meslekler iş bölümü uzmanlaşma kavramını da getirerek eğitim alanında reformların yapılmasını gerekli kılmıştı. Endüstrinin getirdiğı ihtiyaçları doyurabilmek ve yükünü kaldırabilmek için akademiler doğmuş, akademiler çok geniş alanlarda eğitim verme misyonunu üstlenmişti. Kapsamı sınırlı olan loncaların bu ihtiyaçları karşılaması olanaksızdı. Böylece akademiler kurulmaya, yaygınlaşmaya başlar. Akademie Royale d’Architecture, Academie des Beaux-Arts sanat eğitimi alanlarında geniş çerçevede eğitim veren ilk avangard kurumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Akademie Royale d’Architecture birçok enstitüleri bünyesinde barındırmıştı. Bu yönüyle günümüzdeki üniversitelerin nüvesini oluşturmuştu. Güzel sanatlar akademisi olan Academie des Beaux-Arts 1819 yılında yapılandırılarak Ecole Royale des Beaux-Arts adıyla yeniden oluşturulmuştur. Ecole Royale des Beaux-Arts üç bölümlü eğitim programıyla hem teorik hem de pratik alanlarda ders vermektedir. Loncalarla kıyasladığımızda farkı, Akademie Royale d’Architecture gibi geniş alanlarda eğitim yapma olanağı getirmiş olmasıdır. Bunun yanında eğitimin herkese açık olması ve öğrenci etkinlikleri ayrı bir önem taşır. Her ne kadar günümüzde kuramsal bilginin ağırlığı altında ezilmesi hayatın her

alanından kopuk, felsefi yankılardan uzak, sanatsal değişimlere kapalı yönü eleştirilmiş bile olsa hiç kuşkusuz akademiler modern çağın eğitim konseptini oluşturması açısından büyük önem taşımaktadır. Daha sonra kurulan sanat okulları tamamen lonca ve akademi anlayışından bir eklektizme giderek modern renkleri, anlayışları ve atılımları oluşturmuştur.

Kaynaklar

Aksel, Erdağ. 1995 “Talep Ve Gereksinim”, Güzel Sanatlar Fakülteleri, Sanat Sempozyumu, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, S:21.

Anılanmert, Beril, Türkiye’de Sanatın Bugünü Ve Yarını, Seramik Eğitiminde Yeni Yönelimler, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, 1. Uluslararası Sanat Sempozyumu, 1985, S: 69.

Ashier, Mustafa. 2009 “Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu Eğitim İlkelerinin Ve Çalışma Yöntemlerinin Uygulanmasında Alman Bauhaus Ve Werkkunstschule Adlı Okulların Etkinlikleri”. Bauhaus, Modernleşmenin Tasarımı-Türkiye’de Mimarlık, Sanat, Tasarım Eğitimi Ve Bauhaus, İstanbul: İletişim Yayınları, S:307.

Barnard, Malcolm, 2002. Sanat, Tasarım Ve Görsel Kültür, Güliz Korkmaz (Çev.), Ankara: Ütopya Yayınları.

Barnstone, Deborah Ascher. 2008. “Not Te Bauhaus The Breslau Academy Of Art And Applied Arts”, Journal Of Architectural Education, Pp. 46-55.

Çobanlı, Zehra. 1995. “Sanat Eğitiminin Gelişimi Ve Bu Gelişim İçinde Eskişehir Anadolu Üniversitesi G.S.F. Örneği”. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sempozyum Ve Konferanslar, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, S:28-31

Harmancıoğlu, Mustafa-Sarı, Ö. 1984”Meslek Eğitiminin Önemi Loncalarda Uygulanması Ve Bugünkü Durumu”. 1.Ulusal El Sanatları Sempozyumu, İ. Öztürk, (Ed), İzmir: 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları S:245

İpşiroğlu, Nazan Mazhar, 1978, *Sanatta Devrim*, İstanbul: Ada Yayınları.

Kaptan, B. Burak. 2003. “20. Yüzyıldaki Toplumsal Değişmeler Paralelinde İç Mekan Tasarımı Eğitiminin Gelişimi”. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, S:56.

Kum Sanat, “Akademi”, 2011, [Http://Kumsanat.Com/?Lang=Tr&Syfmb=4](http://Kumsanat.Com/?Lang=Tr&Syfmb=4), (15.10.2011)

Özsezgin, Kaya. 1985. “Türkiye’de Sanatın Bugünü Ve Yarını. Çağdaş Resmimizde Etkileşim Sorunu”. 1. Ulusal Sanat Sempozyumu, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, S.14.

Sönmez, Veysel, 2008. *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Yazıcıoğlu, Yahşi. 1984. “El Sanatları Ürenlerinin Kalite Kontrol Ve Standartlara Uygunluklarının Denetlenmesi Çalışmaları Ve Bu Konuda Alınabilecek Önlemler”. 3. Ulusal El Sanatları Sempozyumu Bildirileri, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, S.250.